Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 37. | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го ЛЮТОГО 1981 | ЦЕНТІВ 25 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 26, 1981 | No. 37. VOL. LXXXVIII.

22 конгресмени виступили на захист прав України

Вашінгтон. — До двох виступів конгресменів у Вашінгтонському Капітолі в День української незалежности 22-го січня долучилися в останньому часі ще виступи 22-ох інших законодавців у Палаті Репрезентантів, про які широко звітує „Конгресовий Рекорд" у виданнях з 27-го січня і 3-го лютого.

З одногодинною промовою в Палаті Репрезентантів виступив на захист права України бути самостійною державою, а українців — втішатися всіма людськими й національними правами, що їх проголошує вільний світ і Америка, конгресмен Сем Стреттон з Ню Йорку. Він з великим розумінням української проблеми пояснив Палаті Репрезентантів українське питання та його значення для всього вільного світу, виявляючи своє обізнання з подробицями українського змагання за волю.

Він попросив дозволу в Спікера Палати включити в „Конгресовий Рекорд" також прилоги: лист проф. д-ра Лева Добрянського з привітом для Михайла Метрінка, звільненого закладника з Ірану, і звернення УККА за підписом також проф. Добрянського до 97-го Конгресу в українській справі.

Далі конгресмен Стреттен попросив у рамках його виступу промовити до зібраних законодавців про Україну і її змагання давньому й випробуваному приятелі українців Едвардові Дервінському, який вже другий раз у Конгресі цього року свідчив про українців, подаючи коротку історію українських змагань за волю й самостійність.

У свою чергу Дервінскі попросив Спікера включити до „Конгресового Рекорду" чотири, підтримуючі його тези, документи: звернення від УККА про 22-ге січня з дати 5-го січня; звернення Ієрархії Української Католицької Церкви також про відзначування Дня української соборности і самостійности; статтю про Україну і тяжкий шлях її боротьби пера в'єтнамсько-американського журналіста, совєтолога Буї Анг Туана і Резолюцію ч. 1007 стейтової іллінойської асамблеї у справі України, ухвалену ще 13-го листопада 1980 року, також не без старання самого Дервінского та інших законодавців, українських приятелів у тому стейті.

Далі слідували сильні й важливі виступи інших законодавців в обороні українського права вирішувати свою долю без допомоги північного „старшого брата".

Тут виступали по-черзі конгресмени Гертел, Гемілтон Фіш з Ню Йорку, Пітер Пайзер з Ню Йорку, Лоренс Кофлін з Пенсильванії, Дварс з Ню Джерзі, Клод Пеппер з Флориди, Френк Гортон з Ню Йорку, Маріо Біяджі з Ню Йорку, Ричард Оттінджер з Ню Йорку, Глен Андерсон з Каліфорнії, Виллис Градісон з Огайо, Метью МекГю з Ню Йорку, Реймонд МекГрат з Ню Йорку, Роберт МекКлори з Іллиной, Норман Лент з Ню Йорку, Джеймс Бланчард з Мичигену, Марджорі Голт з Мериленду; та окремо тиждень перед тим — конгресмен Пітер В. Родіно мол. з Ню Джерзі. Вступ конгресмена В. Градісона був присвячений переважно двом українським дисидентам, о. Василеві Романюкові та Вячеславові Чорноволові, яких він закликав боронити.

У виступі конгресмена Дж. Бланчарда з Мичигену був також додаток-прилога, що її з дозволу спікера влучено до „Конгресового Рекорду" — це звернення до конгресмена особисте від голови детройтського Відділу УККА д-ра Антона Жуковського.

Іран заборонив діяльність протестантам

Тегран, Іран. — Генеральний прокурор Іранської ісламської республіки Алі Коддавсі зложив заяву на пресовій конференції в Теграні, що протестантським церквам заборонено всяку діяльність на терені тієї країни. Згідно з заявою Коддавсі причиною заборони є афера, пов'язана з арештом трьох протестантських діячів, родом англійців.

Ті три релігійні діячі були арештовані разом з четвертим англійцем під замітом шпигунства. Проти трьох був „документ" буцімто підписаний американським амбасадором Віллямом Салліваном, в якому амбасадор мав виявити, що всі три співпрацювали з Сі-Ай-Ей та мали магазини зброї. Документ доставив іранець Шапур Пурпашанг, який видавав себе за протестанта й пробував виступати як проповідник в імені Англійської Протестантської Церкви. Всякі протести з боку англійців і заперечення з боку американців не мали ніяких наслідків, бо іранці були в посіданні „документу", який виразно говорив про трьох, як працівників американської розвідки та що й до того небезпечних людей, що мають відношення до значних запасів зброї.

Після довгого слідства, яке тривало коло року, нагло іранські слідчі органи, як це подав головний прокуратор, виявили, що документ повністю сфальшований як і підпис американського амбасадора, а фальшування доконав співробітник іранської поліції той же Шапур Пурпашанг. Трьох англійців тиждень тому звільнено, одначе до Англії ще їх не випустили, мовляв іранський уряд полагоджує формальності; що сталося з Шапуром Пурпашангом невідомо, а чому заборонено діяльність протестантам Генеральний прокуратор на пресовій конференції не вмів, чи не хотів сказати. В тюрмі залишився ще четвертий англієць, Андрю Пайк, якого арештовано також під замітом шпигунства, як співробітника трьох звільнених. Чому трьох звільнено, а четвертого з тієї самої справи ні, Генеральний прокуратор також не міг пояснити.

З Теграну радіо повідомило, що аятолла Хомейні зібрав в одному з мечетів столиці поліційних старшин, яким він дав інструкції про їхню працю на майбутнє. Він доручив їм на майбутнє вживати сили, а навіть зброї.

РЕҐЕН ПРИЙМАЄ ПРОПОЗИЦІЮ ДІЯЛОГУ З СССР

НА ЗУСТРІЧ НА ВЕРШИНАХ — ЩЕ ПЕРЕДЧАСНО

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, під час короткої пресконференції, ще раз потвердив рішучість Уряду ЗСА не допустити до домінації комуністів разом з Кастром і за підтримкою Москви в Ель Сальвадорі, а в слід за тим і в Середній Америці.

Вашінгтон аж ніяк не думає висилати до Ель Сальвадору американської збройні частини, але дасть усю потрібну допомогу, щоб ще один нарід не попав під комуністичну диктатуру. В справі дипломатичних розмов з Москвою Президент висловився позитивно, а коли ж ідеться про „зустріч на вершинах", то ще передчасно говорити, заявив він.

„До зустрічів на вершинах ми не спішимося. Зустрічі на вершинах мусять бути попереджені якимись осягами. До цього вони мусять бути дбайливо підготовані", — сказав державний секретар Александр Гейґ. Президент Реґен підкреслив, що такі проблеми як підтримка внутрішніх заворушень, постачання зброї державами партизанам і терористам мусять бути припинені. „Публічно вони заперечують, що вони в такі діла замішані, але докази, які є в посіданні урядових чинників ЗСА і які опубліковані та доведені до відома заприязненим державам, вказують, що вони таки тим займаються", — сказав Президент під адресою Москви і її сателітів, зокрема Куби.

Останні виступи шефа штабу в Білому Домі Едвина Міза, державного секретаря Гейга і самого Президента дуже виразно вказують, на яких позиціях Вашінгтон стоїть. Не може бути мови, щоб теперішній американський Уряд толерував таке поступування, як заяви про одно, а зовсім інші поступки, або миритися на одному відтинку, а нападати збройно, чи працювати підривно на другому. „Я думаю, що не можна мати на увазі тільки один аспект міжнародних відносин. Треба мати на увазі всі проблеми, які нас ділять", сказав Президент.

ПАПА ВІДВІДУЄ ЯПОНІЮ

Папа серед дітей у Японії.

Токіо, Японія. — П'ятиденна візита Папи Івана Павла II в Японії проходить згідно з устійненими перед тим плянами. Після короткого перебування на острові Гуам в часі поїздки з Філіппін, де Папа зложив привіт американському народові, Іван Павло II почав свою програму від відвідин катедри Святої Марії в центрі Токіо.

Одною з важливіших зустрічів в Японії була екуменічна зустріч з буддистами, шінтоїстами та протестантами. Одначе протестанти відмовилися від участи в тій зустрічі, протестуючи таким чином проти зустрічі Папи з імператором Гірогіто. Протестанти висловили думку, що зустріч Папи з мікадом змінить останнього та скріпить праві кола в Японії, проти яких рішуче виступають протестанти. В усіх країнах, де перебуває Папа офіційно, він відбуває зустрічі з головами держав, бо такі є вимоги протоколу. Речник протестантських церков у Японії зложив заяву, що їхня відмова взяти участь у зустрічі з Папою, не є спрямована проти нього, ані не є виявом ворожости до Католицької Церкви, а тільки виявом їхньої постави до імператорської системи в Японії".

Серед маси, яка витала Папу в Токіо, було багато організованих груп правих організацій, що прибули в одностроях та з транспарантами. Особливо теплим був для Папи привіт з боку польських священиків і монахів, які виконують свою душпастирську діяльність серед японських християн. В Японії християн відносно мало, бо тільки один відсоток усього населення (Японія має тепер 117 мільйонів населення). На зустріч з Іваном Павлом II прибув до Токіо також Архиєпископ Кракова Францішек Махарскі.

Папа вже перед тим заявив, що він прив'язує особливу увагу до відвідин Гірошіми й Нагасакі, двох міст які, були першими й дотепер єдиними жертвами атаки атомових бомб. Папа вже висловився дуже гостро проти вживання, чи навіть загрози вжити атомову зброю, а в тих містах він свої думки про мирне співжиття між народами, засуд клясової ненависти, збройної боротьби між народами плянує з'ясувати якнайпізніше, про що попередили речники Ватикану.

Губернатори підтримали господарський плян Президента

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен переводить широку акцію здобування прихильників для своїх господарських заходів. В цій цілі він зустрівся з 48 губернаторами різних стейтів ЗСА, які саме тепер мали свою конференцію у Вашінгтоні. Президент і губернатори обмінялися думками на найбільш актуальні для них теми.

Президент підкреслив, що його плян передбачує передачу більшости функцій при розподілі тих фондів стейтовим урядовам. Все це йде не лише по лінії точнішого розмежування федеральних і стейтових компетенцій, але також в напрямі здійснення давньої мрії Президента обмежити повновласті федеральних установ і пересунути їх на стейтові і місцеві.

Критичні завваги губернаторів сконцентрувалися біля таких питань: Президент плянує значне обмеження медичної допомоги у рамках програми Медікейд. Допомогою тією користуються в першу чергу незаможні верстви населення. Президент мотивує свій плян тим, що дотепер призначувано вище потреб фонди на ту цілі і таким чином уможливлювано користування ними для тих, яким це не належалося. А крім цього, як це багато разів подавала й далі подає преса та інші засоби масової інформації, саме в тому фонді ставалося дуже багато надужить і то на дуже високі суми. Президент є рішений позбутися тих надужить.

Прийнята конференцією губернаторів резолюція має загальниковий характер, та, не зважаючи на це, вона матиме чималий позитивний вплив на дальші заходи для прийняття пляну Президента Конгресом. Більшість губернаторів поставилися зі зрозумінням до заходів Президента, які йдуть в напрямі покращання господарського життя в цілій країні і не мають партійного характеру, а тільки губернатор Ню Йорку Гю Кері, який опустив конференцію перед голосуванням, щоб не брати участи в ньому, засудив і скритикував господарські пляни Президента.

Губернатор стейту Ню Джерзі Брегідон Бирн застерігся проти обмежень в програмі Медікейд, програмі шкільних полуденків та допомоги в отриманні праці та у фаховому навчанню в рамках програми СЕТА. Зате інші губернатори висловили думку, що резолюція конференції губернаторів мусіла бути сильнішою й виразнішою, щоб мати більший вплив на дальший розвиток в вирішуванні нових податкових законів та державного бюджету.

Губернатор П'єр Дюпонт з Делавару висловив жаль, що губернатори не використали, як слід унікальної нагоди, яку їм дав президент Реґен, збільшити свої впливи на вирішування загальноамериканських справ.

Українка з Олифанту

Репортаж Любови Коленської

Нуся Мартинюк із своїм чоловіком Картером МекАдамсом.

Йдучи в неділю, 15-го лютого ц.р., на модерний балет, я ніяк не сподівалася, якою незвичайною і милою несподіванкою обдарує мене цей день.

Я вже у театральній залі Сіті Сентер. Нашвидку, ще заки погаснуть світла, переглядаю програму, на сторінках якої інформації про виступ театру модерних танців Алвіна Ніколайса. У мене, щоправда, доволі скептична настанова, боюся, що мені доведеться просидіти кілька годин, побачивши модерний,а, може,й хаотичний і непоєднаний ніяким змістом балет, кульмінаційною точкою, якого, в найкращому разі, може бути акробатика.

Програма подає, що керівник цього театру Алвін Ніколайс — це високої класи майстер абстракту в балеті, як теж хореограф і танцюрист, який навчався у найкращих балетних школах та у видатних давніх і сучасних балетмайстрів. Він знаний із своїх численних виступів на телевізійних екранах, а на його балетній теорії взоруються учителі балету різних країн світу. А.Ніколайс із своєю групою не тільки об'їздив вздовж і впоперек Америку, але й виїжджав на турне до Европи. В його плянах — чергова поїздка до Франції. 3-поміж численних рецензій, по тому й по цьому боці океану, одна з найбільш маркантних — це англійського критика Джона Персивала, що її поміщено в „Лондон Таймс". У ній, пишучи про балет Ніколайса,він каже: „Це праця генія. Це показ чудодив". А того роду рецензій — безліч ще.

Сам балет, який, наперекір моїм побоюванням, викликав в мене захоплення, складається із чотирьох головних частин: „Альфабіт з алегорії", „П'ять масок" та „Гіньйоль" (по-французьки — „Манекени").

Увагу зразу приковує українське прізвище Нусі Мартинюк, яке на програмі видніє поміж іншими видатними танцюристами. Цим самим я із особливою уважливістю стежу за її граціозною постаттю, яка з неймовірною легкістю виконує балетні кроки. І вирішую, що вона закінчить цю дію балету, і якщо пощастить, зайду до неї.

Кожну точку балету супроводить награна на магнетофонний записувач музика, в якій виразно чутно, начебто окремі голоси людей, сміх, жаль, гнів, ліричну ніжність тощо. Тут — величезний діяпазон різних інструментів — давніх і сучасних електронічних, як, наприклад, синтезайзер. Увесь балет — це зачароване коло життєвих моментів, це відображення жит-

(Закінчення на стор. 3)

У світі

В ЕМІРАТІ КУВЕЙТ відбулися вибори до парляменту. Висліди виборів невідомі й подасть їх після провірки сам шейх, який є одночасно президентом-еміром країни, а міністер унутрішніх справ повідомив, що у виборах узяв участь дуже високий відсоток управнених. Скільки управнених у Кувейті є, а скільки голосувало, він не подав. У Кувейті право голосувати мають тільки чоловіки. Партії і політичні організації заборонені, бо, як заявив сам емір шейх Джабер аль-Ахмад, „партії сваряться поміж собою й утруднюють працю уряду". Попередній парлямент емір розв'язав ще 1976 році. Парляментові права й функції кожночасно призначує й відбирає президент-емір, який також призначує, прем'єра міністрів, а той вже призначує собі кабінет. Ніхто з них перед парляментом не відповідає, а звітують, чи інформують парлямент коли їм це доручить емір. Норм парляментарної демократії Кувейту дотепер ніяка інша країна, навіть арабська, не наслідує.

ГРЕЦІЯ ВІДКИКАЛА свій договір з Москвою про направу й постачання всіх совєтських кораблів у призначених для цього портах Греції. Після того грецький уряд запропонував СССР новий договір, на підставі якого призначені грецькі порти постачали б потрібні товари совєтським торговельним кораблям і направляли б їх, але не робили б цього воєнній совєтській флоті. Москва не погодилася на це. Таке грецьке рішення пов'язане з поворотом Греції до НАТО. Країни НАТО мають обов'язкову домовлення, що вони ані не постачають, ані не направляють совєтських воєнних кораблів.

САЛЬВАДОРСЬКІ ПАРТИЗАНИ, які перебувають у Мехіко місто, де вони мають своє представництво, знову висловили бажання договоритися з американським Урядом президента Роналда Реґена. Вже при попередніх таких спробах американські чинники з'ясували, що вони не є стороною у внутрішньому конфлікті в Ель Сальвадорі і не мають ані права, ані мандату вести будь-які переговори з будь-которою стороною та договорюватися у внутрішніх справах Ель Сальвадору. Американський уряд спрямував їх до єдиного компетентного чинника, тобто до сальвадорського уряду. Одначе, речник партизан Сальвадор Самайоа заявив, що партизани не будуть вести переговорів і взагалі розмовляти з „фашистами".

У НАМІБІЇ, колишній Південнозахідній Африці, яка перед Першою світовою війною була німецькою колонією, розгоряється збройна боротьба між партизанами СВАПО та озброєними групами бушменів, які населюють Намібію. До них приєднуються африканські племена, які втекли від комуністичного режиму в Анголі. Число африканців, які взяли зброю у руки проти червоних партизан в Намібії, що їх підтримує СССР, зросло до такої міри, що їх сформовано в два повні курені. Обидва курені виявилися дуже добрими воями і щораз більше тягар боротьби проти червоних переходить на них. Військові частини Південноафриканської республіки, які дотепер виконували охоронну службу в Намібії, поволі повертаються домів. Плем'я Сан, одно зі значніших бушменських племен, яке є основною базою тієї збройної сили, вже в часах колоніяльної системи відзначилося було войовничістю й бойовою стійкістю своїх членів і становило велику небезпеку для всіляких білих колонізаторів.

ДО ПАРИЖА ПРИБУЛА численна делегація з Варшави для переведення важливих переговорів. У першу чергу, йдеться про фінансові справи, але також про забезпечення Польщі якнайширшої підтримки з боку її традиційного приятеля й союзника — Франції. Польща зовсім не в силі сплачувати величезних закордонних боргів, навіть відсотків від них. Наслідком того ці борги зростають так швидко, що загальне заборгування Польщі закордоном доходить уже до 26 більйонів. У ту суму не враховано позички, яку Польща отримала від Москви. Москва останньо дала Польщі п'ятирічну мораторію у сплаті тих позик, а тепер поляки намагаються не лише отримати таку саму мораторію від західних капіталістів, але також ще додатково декілька більйонів долярів нової позики. Загально кажуть, що Польща просить у західних капіталістів додаткових вісім більйонів долярів. Такі великі полегші Польща може дістати тільки за відповідні господарські концесії при підтримці деяких західніх країн. Саме тієї підтримки, крім грошей, шукає Польща в Парижі.

В Америці

У ФІНІКСІ, АРІЗОНА, федеральний суд визнав винним 27-річного Петріка Генігена, який ще в 1976 році ограбував і тяжко побив нелегальних приходців з Мехіко, з думкою, що ці приходці є поза американським правом, і йому нічого за цей злочин не буде. Його брат, якого теж оскаржувано в тому самому злочині, виявився невинним.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА СТАРАННЯ нового Президента Америки щось корисного зробити з роздутою до надмірних розмірів системою т. зв. велфер'у у федеральному засягу, стейтовий уряд Ню Йорку вирішив збільшити суми особам, що з неї користають, аж на 15 відсотків. Це ухвалено в стейтовому сенаті, де перевагу мають республіканці. Система „велферу" була дістала останній раз подібну підвишку ще в 1974 році.

ХОЧ ВСІ АМЕРИКАНЦІ начебто турбуються надмірною вагою і більшість з них є на презрізних „дієтах", в ЗСА аж 80 відсотків людей мають надмірну вагу тіла. Також досліди виявили, що сьогодні пересічний американець і американка є важчі, як були будь-коли перед тим. Одноразово з тим індустрія, якої завданням є дбати про зменшення ваги американських громадян, сягає річно 10 більйонів долярів, і це переважно підприємства, не контрольовані урядовими агенціями. З цього великого потоку презрізних „дієт", дуже прибуткових для їхніх ініціяторів і власників — продавців, найбільше зовсім безвартісних для клієнтів, а багато з цих „дієт" навіть шкідливі для здоров'я.

ГОЛОСНЕ ВБИВСТВО минулого року в березні конгресмена К. Ловенстіна в Ню Йорку, колишнього против'єтнамського активіста й одного з діячів заворушень за громадянські права в Америці на початку шістдесятих років, вбивство, що було вчинене Деннісом Свіні, що сам був довший час прихильником і послідовником радикального Ловенстіна, скінчилося тим, що підсудного визнано „не відповідальним за його вчинки" і він мабуть піде до психіятричного закладу на лікування.

ЦЕНЗУС 1980 РОКУ виявив, що чорне населення Америки зростає значно швидше, ніж показник загального приросту американського населення, бо аж на 17 відсотків у порівнянні з 11 відсотками для всіх американців, включно з чорними. Цей зріст стосується останньої декади і його пояснюють спеціялісти і самим фізичним приростом чорних і кращим,більш докладним обліком під час минулорічного Цензусу. Тепер чорні становлять 11,7 відсотка всього американського населення.

ДРУГЕ НАЙБІЛЬШЕ відкликання автомобілів досі з дефектом від продажу й від власників сталося тепер, коли фірма Дженерал Моторс мусіла забрати назад для перерібки 6,4 мільйона середньої величини особових авт і легких тягарівок, у яких несправний задній підвісний болт, що прикріплює ресори до рами авта. Це наявне в автах виробу 1978-1981 років і цей дефект спричинив 27 автових катастроф, у яких скалічено 22 особи, але, на щастя, не було смертей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Садат у Парижі

Великим пересуненням у французькій політиці було запрошення президента Єгипту Анвара ель-Садата з офіційною візитою. Ще більше ваги тому запрошенню додали форми його вітання французьким державним світом, а зокрема президентом Валері Жіскаром д'Естеном, який вийшов на летовище разом зі своєю дружиною Анною-Еймон в оточенні найвищих достойників, щоб привітати Садата, що прибув із своєю дружиною також у почоті знатних представників єгипетського світу.

Причиною того — очевидні державні інтереси обидвох народів. Дотепер Франція на цілому ряді різних відтинків вела іншу політику, як Єгипет. Насамперед у відношенні до СССР. Франція жила традицією і ілюзіями. Французькою традицією було загравати з Москвою проти німецької небезпеки. А французькою ілюзією було те, що Париж зможе розігравати Москву. Якийсь час здавалося, що це щастить, але зчасом „вилізло шило з російського мішка" і французький уряд побачив, що Росія-біла чи червона — не від того, щоб заграти французькою картою і з того скористати, але обопільного інтересу в тому немає. Зате виразна протисовєтська постава Садата була завжди відома і вона, як це не раз писала французька преса, разила на тлі французького угодовства проти Москви.

На Середньому Сході Франція ще від останньої фази влади де Ґолля аж дотепер пробувала підтримкою інтересів скрайніх арабських країн шукати користи для себе. Тепер же арабський фронт розлетівся, Сирія й частково Лівія опинилися в орбіті СССР та стали інструментом його політики. А та політика спрямована не лише проти ЗСА і Західнього світу, але також проти Франції. Лівія при допомозі Москви, московської зброї і політичних, поліційних та військових дорадників вдерлася у сферу французьких впливів в Африці та і в районі Середземного моря, яке французи не раз вважали Маре Нострум, зачала грати ролю передвісника російських впливів. Ще більше зрушила Францію обида, що її завдав їй лідер Лівії Каддафі, який вислав до неї ультимативну вимогу відтягнути свої війська з різних африканських країн, які запросили ці війська і які, як колишні французькі колонії, були з нею тісно пов'язані. Причин чимало для великого звороту у французькій політиці.

До Парижу прибув Садат після свого виступу в Люксембурґу на засіданні Европейського парляменту. Приготований до зустрічі в Парижі, Садат у своїх виступах в Люксембурґу висловив прихильну поставу до включення західньоевропейських держав, отже в першу чергу Франції, до розмов в справі ізраїльсько-арабського конфлікту і автономії для палестинців.

З публічних повідомлень, а ще більше з різних додаткових джерел стало відомо, що першою справою, якою зайнялися обидва достойники, була ситуація в Африці й роля Лівії. Їхні погляди були принаймні подібні, якщо не ідентичні й висідом того слід очікувати гармонійного поступування. Можливо, що обидві сторони не завжди виступатимуть разом, але їхні заходи повинні себе доповняти. Це, якщо йдеться про спинення совєтсько-лівійської пенетрації в Африці та в районі Середземного моря. Наскільки Франція підтримуватиме Єгипет у конфлікті з Лівією на їхньому спільному кордоні і у внутрішніх питаннях, покаже час. Діло бо в тому, що лівійський лідер Каддафі вже пробував позбутися із життєвої сцени президента Єгипту, а президент Єгипту виразно вказав на те, що внутрі Лівії є сили, які хочуть позбутися Каддафі.

Важким горіхом буде проблема ізраїльсько-арабських відносин, автономії палестинським арабам тощо. Франція тісно пов'язана з Іраком, Ірак дише вогнем на Ізраїль і зовсім не скриває своєї цілі „скинути Ізраїль у море", а Єгипет з тим ізраїльським „кандидатом у море" має мирний договір і добру волю співжити з ним та співпрацювати. До того між іншим долучується ще й факт, що СССР категорично вимагає, щоб його включити у полагоду тієї проблеми, в цьому його підтримує ряд арабських держав, а інші разом з Єгиптом є так само, або ще більше рішуче, проти. Як поступатиме в тій справі Франція?

Але найбільш складною проблемою буде взагалі відношення до Москви. Дотепер Франція не бачила найважливішого, а саме безкомпромісового і центрального в усіх совєтських потягненнях натиску російського імперіялізму. Зате його бачить Єгипет, бо його шкіра від того тріщала, і тому йому ставить спротив у центрі своєї політики. Як це питання обидва державні мужі розв'язали і чи взагалі розв'язали, бо може залишили його часові і дальшому розвиткові подій, годі сказати.

Та не зважаючи на те, переломання суперечностей між Францією і Єгиптом стало доконаним фактом і наладнання якогось мосту між ними також є вже доконаним фактом.

Василь Федорончук

РУКА МОСКВИ В МІЖНАРОДНОМУ ТЕРОРИЗМІ

У складній грі тероризм і дестабілізація, до яких часто вдаються держави, також можуть бути придатною зброєю. У загальному цією зброєю користуються тоді, коли збуваються дві умови: наявність напружень і нерозв'язаних проблем усередині даного суспільства і факт, що дана країна розташована в центрі невралгічної зони. В такій ситуації знаходяться нині дві середземноморські країни: Італія і Туреччина.

Якщо мова про Італію, то її президент Сандро Пертіні, 22-го січня ц.р., під час інтерв'ю для французької телевізії і паризького щоденника „Ля Фіґаро" сказав, що „централя тероризму не є в Італії, а за кордоном", натякаючи, що в Туреччині.

На пресовій конференції 28-го січня державний секретар ЗСА А. Гейґ, а 29-го січня на своїй першій пресконференції президент Роналд Реґен обвинуватили СССР у підсилюванні міжнародного тероризму шляхом фінансової підтримки, постачанням зброї і вишколом. У відповідь, — 27-го січня совєтський уряд надіслав італійському урядові протестну ноту з висловами обурення з приводу заяв Пертіні. 11-го лютого Кремль почерез пресаґентство ТАСС під адресою Реґена й Гейґа, інсинував смішну тезу, що американське Центральне Розвідувальне Аґентство (Сі-Ай-Ей) вбило італійського політика Альдо Моро, бо він нібито став „небажаним для Вашінґтону", як теж раніше, мовляв, з рук Сі-Ай-Ей впали Кеннеді, Люмумба й Альєнде. Ясно, що це обвинувачення інспіроване цинічним мотивом відплати, і як таке, кваліфікується своєю необґрунтованістю. Якщо б Москва мала будь-який елемент на користь облудної тези, кинутої повідомленням ТАССу, щодо американської відповідальности в убивстві Моро, вона подала б його до відома всього світу негайно.

Причини тероризму

Італія розташована в центрі зони, яка стала все більше й більше важливою для міжнародної рівноваги. Хто може здобути користь із повалення „демократичного мосту" між Західньою Европою, Середнім Сходом і Африкою? Хто може бажати, щоб не здійснилося сполучення політичних й економічних інтересів між народами, які виробляють сирівці й що потребують імпортувати технологію, і передовими країнами індустріялізованого світу, які, однак, не є самовистачальними? Підозріння можуть виникнути в багатьох напрямках, насамперед в напрямку СССР. А проте є також правдою, що тероризм і дестабілізацію можна розсівати, але вони не вкорінюються, якщо немає сприятливого терену і побутових умов.

І в італійському випадку, крім суб'єктивних факторів тих, хто ззовні провадить підривні руїнницькі стратеґії, сприяють також внутрішні об'єктивні причини: уряди, які животіють без того, щоб могти розв'язати основні проблеми; система, яка не створила в своєму нутрі можливости демократичної альтернативи (масова комуністична партія не може бути демократичною альтернативою другій масовій партії — християнській демократії).

Проте поміж країнами, які оточують Італію, неможливо знайти бодай одну, в якій не відбулися б в останніх роках епізоди тероризму. Президент Пертіні навів випадок Туреччини, іншої країни величезного політично-стратегічного значення, але й вона потрясена соціяльними кризами і керована безсильними урядами, де тероризм мало не розлився був у громадянську війну.

Але Пертіні міг би був продовжити список країн уплутаних у неясні дестабілізаційні змови, не розрізнюючи між країнами, керованими демократичними системами, і країнами з режимами авторитарними. Держави, в яких закриті кордони на всяку форму зовнішнього проникання й впливу — ідеологічного, політичного, релігійного — зазнали важких внутрішніх замахів на свою стабільність, так само як держави традиційно й конструкційно відкриті для решти світу.

Можемо нагадати факти Мекки в Савдійській Арабії, Алепу, в Сирії, Ґафси в Тунісі, не говорячи вже про Ливан, який був знищений, невідомо більше, чи ззовні, а чи зсередини. Може керувати всією цією терористичною акцією одна-єдина централя, а чи існують різні централі. Певно деякі уряди можна більше підозрівати, ніж інші. Єгипетський президент Садат висловив важкі підозри проти лівійського лідера Мугаммар Каддафі. Але лівійським президентом, який також шляхом тероризму провадить свою політику „могутности", маневрує Москва.

Аналогії й відмінності

Припущення, висловлене президентом Пертіні французькій телевізії стосовно міжнародних сполучень тероризму і яке роздратувало італійську комуністичну партію та викликало совєтський протест, містить у собі два елементи. Перший елемент — це порівняння між італійською і турецькою ситуацією; другий — це відповідальність, що її в обох ситуаціях має політика Москви.

Думка, що терористичний феномен в Европі має спільний штамп, досить поширена на Заході. Наявність совєтського пляну дестабілізації середземноморського району, головними об'єктами якого є саме Італія і Туреччина, була предметом рапорту НАТО минулого року, схваленого міністрами закордонних і військових справ.

На погляд НАТО, совєтський експансіонізм має свій епіцентр у Середземному морі. Шляхом розвалення західніх оборонних позицій, Кремль надіється досягти контролі нафтового шляху, ставлячи таким чином Західню Европу в стан перманентної залежности. З цією метою він

(Продовження на ст. 3)

МУЗИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ 20,000-РІЧНОЇ ДАВНОСТИ

(л. в-а). — В Києві корреспондент газети „Правда" описав і надіслав в Москву прецікавий опис про ще цікавішу знахідку на землях Чернігівщини, унікальну в світі і своєрідну „оркестру" з кісток мамутів, яка після 20,000-річчя мовчанки знову зазвучала. Допис О. Гусева під заголовком „Зазвучали через 20,000 років" надрукувала „Правда" в ч. 326 за 1980 рік, і в ньому цей Гусів пише, що київські дослідники вже передали Всесоюзній фірмі „Мелодія" (яка відома зі своїх платівок і закордоном) звукозапис звучання ансамблю, що грає на первісних інструментах, для награвання цього запису на грамофонну платівку для поширення.

Цю „оркестру" знайшли археологи в селі Мезин на Чернігівщині і вона становить собою незвичайну пам'ятку доби палеоліту. Це шість інструментів, зроблених з лопатки, бедра, тазу, двох нижніх щелеп і частини черепа мамута. Спочатку археологи були заінтриґовані дивною знахідкою, але після довгих міркувань, — пише Гусів, — вчені прийшли до правильного висновку щодо призначення цих костей, що в деяких місцях відполіровані, в деяких вигнуті, в деяких місцях — з глибокими вибоїнами. Археологи були переконані, що це „музичні інструменти", своєрідні літаври, але боялися вдарити в них, — „заграти" на них, — щоб староденна знахідка не розсипалася в порох. На допомогу вченим прийшли експерти судової медицини, навіть фахівці криміналістики — трасологи, і спеціялісти-реставратори з Ермітажу, музею в Ленінграді, які підтвердили вірність здогаду київських вчених про призначення коштовної знахідки.

І ось оркестра заспівала повним голосом. Усією програмою досліду й озвучування цієї знахідки керував член-кореспондент Академії наук Української ССР С.Н. Бібіков, і він разом з радіооператорами пустив на грамофоні-рекордері награну касету з музики, заграної на цих мамутових кістяних інструментах. Це вперше в Музеї Археології Академії наук УССР заграно цю „музику". Тут же вчений подавав присутнім гостям українського музею окреме пояснення щодо самої музики й оркестри.

Цей ансамбль „далеких предків" у свій час найімовірніше створював лише ударно-музичний ритм, що супроводжував первісний ритуальний танок. Про це свідчать знайдені в комплексі „оркестри" браслети-кастаньєти з п'яти вирізаних з бивня мамута платівок. Кожний елемент цієї „оркестри", — що добре видно і тепер по орнаментові, нанесеному на ці „інструменти" червоною барвою, — мав своє окреме призначення і видавав звуки різної висоти. Інструмент, вироблений з бедра мамута, використовувався, мабуть, як теперішній ксилофон, а череп був відповідними літаврами.

Український академік показав зібраним також світлини великого формату з частин інструментів. Тут були видні деякі пошкодження в цих кістках. Поясненням причини цих пошкоджень займалися спеціялісти Київського науково-дослідного інституту судової експертизи, які підтвердили, що пошкодження в костях-інструментах були викликані скупченими ударами в те саме місце протягом постійного „грання". А це, отже, свідчить, що ці кості використовувалися для відтворення звуків певної висоти.

Щоб цілковито уникнути помилки, вирішено, — пише далі Гусів, — ще й ще раз перевірити, що і було зроблено: спершу в Ленінграді, а потім у дніпропетровського професора-медика А. Рубежанського. Висновок з трьох джерел: ленінградських трасологів, київського вченого й дніпропетровського професора, був той самий — сліди на деталях амсамблю є прямий результат їх використання як музичних інструментів.

Ця знахідка кидає чимало світла і на психіку й естетику стародавніх людей, що їх уважають за представників „краманьйонської культури" — людей епохи пізнього палеоліту, які належать до европеоїдної раси сучасного вигляду людини. Ця оркестра переконує, що далекі предки українців займалися не тільки здобуванням прохарчування, але й уміли проводити своє дозвілля. Природно, що оркестра кам'яної доби не давала самостійних концертів, — зазначує поважно дописувач, а супроводила своєю грою ритуальні обряди давніх пращурів з передісторичної Чернігівщини, української землі.

Книжка про Український Євангельсько-Реформований Рух

„Нарис Історії Українсько-Євангельського Руху", опрацював проф. д-р Олександер Домбровський, Ню Йорк-Торонто, видання Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці, 1979 рік; 622 сторінки, ілюстрації, портрети; інформація по-англійськи: сторінки 509-517, список жертводавців, покажчик імен, зміст, 24 цм; тверда оправа; ціна 20 долярів.

Дійсний член НТШ, УВАН, та Українського Історичного Товариства проф. д-р Олександер Домбровський опрацював оригінальний історичний нарис-монографію „Історії Українського Євангельсько-Реформованого Руху". Ще 1965 року Провід Українського Євангельського Об'єднання у Північній Америці запросив автора написати цю працю, тому що він знавець стародавньої історії та ранньої історії Руси-України, як також українського протестантизму. За словами автора, вона написана в світлі наукового об'єктивізму та в дусі релігійно-віровизнаневої толеранції й таким чином є поважним вкладом в історію християнства України взагалі.

Автор, сам уродженець Львова, закінчив цю працю у шістдесяті роковини Листопадового Чину, Першого Листопада, Року Божого 1978, а видано її 1979 року. Наклад й допомогу авторові дала Історична комісія при головній управі УЄО в Пенсильванії з її головою пастором Іваном Робертом-Ковалевичем, пастором Володимиром Боровським — Екзекутивним секретарем УЄО і секретарем консисторії УЄР Церкви в екзилі та президентом УЄО у Пенсильванії Володимиром Багрієм. Фінансовано те видання з пожертв Фонду пастора Василя Кузева; список заподано на сторінках — 608-610.

Після слова від автора, вступу від видавця й списка скорочень уживаних у книзі, слідують інформації про християнство та євангельські ідеї, про „Українську Незалежну Православну Церкв, в Канаді", яку автор окреслює як „своєрідне поєднання православ'я з євангелизмом: сторінки 121-167. На особливу увагу заслуговують такі розділи, як: „Історія Українського Євангельсько - Реформованого Руху в Канаді", сторінки 168-315 та „Український Євангельсько-Реформований Рух у ЗСА" сторінки 316-390. У цих розділах автор заподає причини постання того руху в Канаді й ЗСА, де панує засада відокремлення Церкви від держави, відмінна від тих старокрайових традицій в Україні, де держава опікувалася церквами.

В Америці українські поселенці греко-католики, відчували брак духової обслуги й тому зверталися до римо-католиків, які впроваджували їм латинізацію й асиміляцію. Автор згадує, що Пресвітерські Церкви допомагали українцям, що спричинило зацікавлення євангелизмом. Слушно зауважує автор, що Євангельський Рух, зокрема в Канаді, був чисто український, бо піонерами його були українці. На доказ він наводить рядь писань пасторів й проповідників, як також й інших, які насвітлюють історію того руху, як: д-р Ол. Сушко, пастор Павло Крат, д-р А. Дж. Гонтер, перекладач творів Шевченка англійською мовою, виданих ще в 1921 році, проповідник З. Бачинський, пастор В. Кузів, пастор М. Фесенко, пастор Т. Довгалюк, автор вірша „Листопадові Дні", померший 1943 року в совєтському концентраційному таборі біля Архангельська, пастор В. Боровський, інж. Л. Биковський, пастор Ів. Яцентій і багато інших.

На сторінці 221-ій автор подає для прикладу програму одного з Євангельських Соборів з 1922 року, включаючи „Становище Собору щодо української справи".

Слід зазначити, що УЄР-Рух після Першої світової війни матеріяльно допомагав урядові ЗУНР та Українському Громадському комітетові у Львові. Доволі місця автор присвятив діяльности пастора д-ра Володимира Купчинського з Ню Йорку, який допомагав українцям, які прибували до ЗСА після Першої світової війни. Окремо насвітлено „Український Євангельсько-Реформований Рух на Західньоукраїнських Землях", із статистикою, сторінки 391-508, як теж подано коротенький зміст в англійській мові: сторінки 509-517, та ряд світлин на сторінках 519-607, як документація твору, підсилює його вартість. Праця закінчується списком жертводавців, покажчиком імен та змістом. Праця назагал є вкладом в українську християнську культуру, яку в Україні окупант старається безуспішно викорінити. Що релігійність й християнство є глибоко закорінені в українськім народі доказують нам факти, як спалення греко-католицького священика недавно в Галичині, протестні листи о. Романюка, виступи недавноприбулого до ЗСА пастора Вінса й багато інших.

Д-р О. Соколишин

КОНТРОВЕРСІЙНИЙ ДАР для університету на розбудову арабських студій у Джорджтавнському унівеситеті в сумі понад 600,000 долярів, що їх вплачував уряд Лібії річними сумами по 150,000 долярів університетові від 1977 року, нещодавно повернено Лібії назад з поясненням, що уряд Тріполі схвалює „насильство і тероризм", тому його дар не є побажаним у ЗСА.

Мирослав Німців

ЦЕРКВИ — ПАМ'ЯТНИКИ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Відзначування тисячоліття хрищення України в Українській Католицькій Церкві, що його започаткував зверненням Блаженніший Патріярх Йосиф та у відповідь — лист Папи Івана Павла II, обіймає дуже широку ділянку, обсяг релігійно-культурного життя Церкви, починаючи від релігійного обновлення, почерез виготовлення наукових праць, конференцій до маніфестаційних з'їздів та святкувань. Немалим та не менш важливим та рівнож коштовним є діяльність побудови нових Божих храмів.

Впоряд із довголітньою традицією релігійних обрядів, ми маємо довголітню традицію української церковної архітектури, про яку свідчать численні архітектурні пам'ятники скрізь в Україні.

Відступити треба від разячих зразків архітектури, коли церкви в Україні проєктували чужі латинські архітекти, і які у висліді виглядають радше як костьоли, а не українські церкви. Між іншим в Америці є теж такі зразки, де латинську повздовжну будівлю із двома вежами на фронті „прикрашували" двома чи трьома копулами. Вони ніяк не можуть представляти української церковної архітектури — це лиш архітектурна карикатура. Значення плекання та задержання традиції української церковної архітектури є величезне тим більше, коли ці храми мають бути засвідченнями відзначування 1000-річчя хрищення України у східньому обряді, як невідлучної частини Східньої Церкви.

У зв'язку з трагічними обставинами історії, Україна розколена на дві вітки: православну та католицьку (уніятську). Але екуменічні намагання із обоїх сторін почерез цілі віки, повинні зійтися тепер у цьому тисячолітті хрищення України. Започатковане в цьому сторіччі Митрополитом Андреєм відчищення нашої церкви та обряду від латинщини та обновлення оригінального обряду наших прадідів, разом із відновленням київських напіві у Богослужбах (яке так гарно пропаґує о. Нарожняк у Франції та інших країнах) є правильним кроком для правдивого зближення братніх Церков.

Справа відновлення, а радше задержання української архітектурної традиції в будові Божих храмів є тому незвичайної ваги, та повинна стати доказом культурної ідентичности, яка належить усім українцям. Бо всяке намагання латинізації в Українській Католицькій Церкві, як в обряді, так і в архітектурі церков, усяке твердження в намаганні порізнити українських католиків із православними в ділянці обряду та архітектури, мовляв, українська католицька церковна архітектура є відмінна від православної, немає ніяких правдивих та наукових підстав. Бо так, як усі основні правди нашої віри були зформовані та викладені Отцями Сходу та Вселенськими Соборами, які відбулися на Сході, ще перед нещасним розколом одинадцятого сторіччя (так звана „схизма", що її недавно унеуважнив Ватикан та Патріярх Константинополя), аналогічно українська архітектурна традиція церков постала та виявилася якнайбільш переконливо та різко ще далеко перед Берестейською Унією з Римом.

Бо не було випадку, щоб хтось відчував потребу зміняти архітектуру якоїсь церкви, яка стала католицькою, міняти архітектурні форми, заложення функціонального пляну для того самого обряду, чи форми самих хрестів на банях, які навіть перенесено на терен Америки та Канади у незмінній формі трираменних хрестів. Щоправда, тут в Америці, під впливом універсалістів-латинізаторів, деякі священики почали стягати трираменні хресті зі своїх церков, замінюючи їх однораменними. Забували вони за безперечний факт, що був час, коли православні церкви у Києві мали та мають досьогодні однораменні хрести!

Церковна політика, в намаганні відокремитись від усього що „зі сходу" та має східній характер, виставляє себе на немилосердне посміховисько. Деякі католики не хочуть зрозуміти та приняти цього історичного факту, що ми, українці, до унії 1596 року були одно, один народ, один обряд, мали одну архітектурну традицію!

Задумане, чи бажане спільне святкування 1000-річчя повинно, якщо нас не об'єднати, то щонайменше зблизити для будучого об'єднання.

Папа Іван Павло II на днях проголосив свв. Кирила і Методія „співпатронами Европи" („Америка" 15-го січня 1981 року). Цей факт пригадує усім про діяльність цих „Апостолів Слов'ян" у слов'янських країнах, ще далеко перед офіційним хрищенням, чи удержавленням християнства в Україні.

Знаємо що християнство в Україні було довгі роки перед 988 роком хрищення України, яке прийшло зі Святої Землі почерез Візантію. Те саме християнство просякало в Україну теж із Болгарії. Це була одна знана дорога. Береги південної України над Чорним морем належали грецьким колоніям, які були християнськими та з якими Україна мала не лише тісні торговельні зв'язки, але теж культурні, що й включає християнство. Друга дорога, якою християнство протискалось в Україну — це західня дорога Апостолів свв. Кирила та Методія. Знаємо з історії про східній обряд на землях теперішньої Чехо-Словаччини, але теж найновіші повоєнні досліди архівів та археологічних розкопок довели, що східній обряд — християнство були теж у Польщі IX чи X торіччя. Це потвердили офіційно польські католицькі видання — Люблинський Католицький університет. Все ж таки Польща під натиском загрози знищення німецьким сусідом прийняла латинство та перейшла у латинський табір. Слов'янський східній обряд зліквідовано, але все ж у культурно-мистецькому житті задержалась на якийсь час східня іконографія, доказом чого є ікони в латинських костьолах (Краків, Люблин). Спеціяльне почитання Богоматері у Польщі, це ще один слід східнього християнства, що перейшло на польські землі. Вплив України тут також безперечний.

Беручи це все під увагу, — із пригадкою про святу Ольгу та відомі договори князя Ігоря із Візантією, де згадується наявність українських купців християнської віри, можна сказати з певністю, що дата 988 є радше офіційною. Але святкування мусить бути відзначене якоюсь датою, а нею є якраз рік 988 – офіційне удержавлення християнства святим Володимиром в Україні-Русі.

І хоча Україна включилась у ряд християнських держав радше пізно, як остання, все ж таки розквіт Київської Русі заіснував із допомогою небувалого, буйного культурно-релігійного життя. При широких зв'язках Києва із цілою

(Продоження на ст. 4)

Рука Москви...

(Продовження зі стор. 2)

приготовив низку військових заходів, скерованих проти „м'якого живота" НАТО: для Італії були б призначені мадярські збройні сили, а для Туреччини — болгарські, які у випадку збройного конфлікту були б підсилені совєтською авіяцією і спеціалізованими частинами. Більш непевними є заходи політичного характеру.

Турецький досвід може допомогти зрозуміти — італійський. Також Туреччина — середземноморська країна, яка контролює шлях доступу Середземного моря від Чорного моря; вона теж є членом НАТО. Крім того до часу військового державного перевороту у вересні м.р. Туреччина знаходилася у ситуації політичної нестабільности і економічної кризи дуже подібної до італійської, хоча й важчої. Порівнюючи з Італією, Туреччина має до того ж кількасот кілометрів кордону з СССР, більш гетерогенний етнічний склад населення, як теж чутливу релігію на заклик ісламської революції.

Подібності й відмінності виявляються у терористичному феномені. Він мав у Туреччині складніші властивості й ширші розміри так, що в останніх часах прийняв був аспект справжньої громадянської війни. В ній брали участь праві екстремісти (націоналістична партія „сірих вовків" Туркеша), курдські самостійники, вірменські месники і деякі радикальні відламки ісламізму: кожна з цих фракцій мала підтримку відповідних етнічних груп за кордоном, головним чином у країнах Близького Сходу.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКА СПОРТОВА ЦЕНТРАЛЯ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ДЕЛЕҐАТУРА СХІД

повідомляє, що

ДРУГІ ВЕСНЯНІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

за МЕДАЛІ І КЛЮБОВУ ТРОФЕЮ УНСоюзу

відбудуться

на басейні "Montclair Kimberley Academy"
Lloyd Rd., **Монтклер, Н. Дж.**

в суботу, 28 березня 1981 р., о год. 1 по пол.

у слідуючих конкуренціях для хлопців і дівчат:

8-10 і 11-12 років	13-14, 15 і вище років
25 м. довільним	50 м. довільним
50 м. довільним	100 м. довільним
	50 м. грудним
25 м. грудним	100 м. змінним
4 х 25 м. гінці, довільним	4 х 50 м. гінці, довільним

Змагуни (-ки) можуть брати участь у 3-ох індивідуальних конкуренціях і один раз в гінцях.

Зголошення до змагань принімається перед початком змагань на басейні від 11:30 рано. Вписове $1.50 від особи.

Доїзд до басейну від Ню Джерзі Ґарден Стейт Парквей виїзд число 142, Блюмфільд Аве. Їхати Блюмфільд вулицею на захід приблизно 4 милі і скрутити на ліво на Lloyd Rd. до басейну школи.

Пригадуємо, що тільки члени спортових товариств і спортових гуртків молодечих організацій, які оформились в Українській Спортовій Централі, можуть брати участь у змаганнях УСЦАК. Заяви вступу в члени УСЦАК можна буде зложити перед початком змагань на басейні.

Закликаємо Українську Молодь взяти якнайчисленнішу участь у цих змаганнях.

За Управу УСЦАК — Делеґатура Схід:

Мирон Стебельський — *голова*
Роман Слиж — *ланковий плавання*

Товариство Український Музичний Фестиваль в Торонті

ПРОГОЛОШУЄ ПРОГРАМУ

Українського Міжнародного Музичного Конкурсу ім. СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

який відбудеться

в днях 5, 6 і 7-го червня 1981 року в Торонті, Канада

- Участь можуть брати інструменталісти до 30 року і вокалісти до 40-го року життя.
- Час виконування програми — 15-20 мінут.

ПРОГРАМА:

Фортепіян — Три музичні твори, з чого два мусять бути українського композитора.
Смичкові інструменти — Три музичні твори, з чого один мусить бути українського композитора.
Сольоспів — Число виконуваних творів — найбільше чотири, в тому мусить бути одна оперна арія. Може бути тільки один твір неукраїнського композитора.

- Для вписів належить залучити історію музичних активностей та кваліфікацій виконавця.
- За вписовими інформаціями писати або телефонувати на адресу —

Ukrainian Music Festival
209 Riverside Drive, Toronto, Ont., M6S 4A8, Canada
Tel.: (1-416) 762-9158

НАГОРОДИ:

І — 1.000 дол., ІІ — 500 дол., ІІІ — 300 дол.

Українка...

(Продовження зі стор. 1)

тя людини у різних її проявах — радости, мелянхолії, стримлінь у висоти, гніву, страждання, еротики, живучости і неминучого її кінця — смерти, як це зокрема представлено у балеті „П'ять масок". Уся дія на сцені зображена не тільки у вібруваннях різних мелодій, але особливо рухами і мімікою обличчя танцюристів, як також її доповнюють світляні ефекти — переливи світел — від пастелевокремових до яскраво помаранчових. У той самий час вглибині сцени чергуються барвисті ілюстрації, які є передвісником і самим втіленням дії. Здається — у танцюристів немає тіла, а лише рухи рук і ніг, змінлива міміка обличчя, яка творить одноціле; що є наче згустком, насиченістю самого життя у всіх його змінних перекроях переживань. І тому враження від того — колосальне. Здається — ви не глядач, а учасник на сцені. В усіх точках балету, за вийнятком першої, танцює Нуся Мартинюк, виступаючи в групах, а в останній точці — „Гіньйоль" — вона виконавець балету в дуеті із танцюристкою Джессікою Сайр.

Балет закінчується: квіти, браво, овації...

Поспішаю за куліси театру. Мене хвилює думка — чи в Нусі буде для мене час, а щобільше — чи її українське прізвище має принаймні трохи спільного з її національним походженням...

За куліси, наче річками, вливаються люди і проноситься гомін голосів, сердечний сміх і вітання. Біля входу стоїть жінка і запитує мене, до кого я іду. Падає, немов підпільна кличка, „магічне" слово; „Нуся Мартинюк" — і це миттю допомагає.

Бачу в кутку сцени покладені манекени, які в останній частині балету були ж такими діячами, як і танцюристи. Бачу і самих виконавців, які не встигли стерти гриму зі свого обличчя і бачу... її — мого „героя" балету. Вона стоїть у темносиньому комбінезоні, в якому недавно виступала, оточена чималим гуртом людей. Їй навипередки гратулюють, передають квіти.

Чекаю. Раптово вона завважує мене — і приязний погляд її темнобрунатних очей виходить мені назустріч, начебто ми від давендавна знайомі.

Кажу їй своє прізвище, а також, що я кореспондент українського щоденника „Свободи", а потім питаю: „Ви – Нуся Мартинюк?" — Покищо говорю по-англійськи.

— А хто ж би інший — відповідає вона зразу українською мовою, мило усміхаючись. — Але говоріть до мене українською мовою, я ж українка.

До нас прилучується високий, стрункий мужчина і по-українськи привітливо каже: — Дуже приємно мені вас пізнати.

Нуся представляє: — Це мій чоловік Картер МекАдамс. Думаю, що ви його прізвище завважили поміж виконавцями балету. Вчу його української мови, бо хочу, щоб колись і мої діти говорили по-українськи. Правда, це йде слимаковим кроком, бо із-за моїх професійних зайнять не маю змоги часто перебувати в українському товаристві, а з цим і засіб слів маліє. Тому я дуже рада, зустрінувшись із українцями, говорити українською мовою. Це навіть корисно, бо прибавляє знання ще однієї мови, але передусім для мене це дуже приємно, бо українська мова близька моєму серцю. Ще перед одруженням Картер приобіцяв мені вчитися української мови, а це тому, що він зрозумів, що ця справа для мене дуже важлива. І свого слова він дотримав.

Запитую чоловіка Нусі, яке його національне походження.

Картер, по хвилині надуми, відповідає: — Мені властиво важко спрецизувати, до якого спадщинного кореня мені приписатись. Мої прапредки виводять свій рід із шкотського, англійського та німецького народів, але тому що вони прибули до ЗСА ще перед Американською Революцією, перейнявши американський побут і звичаї, почуваюся, як і вони, американцем.

Зацікавлена людиною, доля якої так близько схрестилася із життям Нусі, сягаю питанням його танцювальної кар'єри.

— Виростав я у Блумфілді, Конн. У Прінстонськім університеті студіював танці, закінчивши навчання дипломом. Опісля протягом трьох років я виступав у танцювальному театрі Фермонт у Клівленді, Огайо, а згодом учив танцювального мистецтва у Гарвардському Літньому Танцювальному Центрі, як теж у Білл Евенс Сієтл Літньому інституті та Трініті коледжі у Гартфорді, Конн. Заки у 1978 році я включився до театру модерних танців Ніколайса, я був членом танцювальної компанії Елизабет Кін і танцювального ансамблю Беверлі Бравн. Ось це ввесь мій артистичний здобуток — скромно закінчує Картер.

Він ще хвилину біля нас, ще прислуховується нашій розмові, а там, попрощавшись потиском руки, відходить.

І, як звичайно при таких зустрічах буває, запитую Нусю Мартинюк про початки її блискучої кар'єри.

Вона розповідає: — Народилась я в Елмайрі, Н.Й., куди мої батьки — Микола і Степанія — приїхали тридцять років тому. Але коли мені закінчився один рік, ми переїхали до Олифанту в Пенсильванії, де мій батько досьогодні диригує церковним хором при українській католицькій церкві свв. Кирила і Методія та при тамошній парохіяльній школі провадить курси українських народних танців. Коли мені пішло на шостий рік, я попросила батька, щоб він мене вписав на танцювальні курси, але він не погодився, сказавши, що мені ще треба... вирости. Проминув рік часу, але я й далі не давала йому спокою... Не було зі мною ради й вкінці він погодився. І так мій батько став моїм першим учителем танців, у якого я вчилася до п'ятнадцятого року життя.

— А коли у вас зродилося остаточне і сильне бажання присвятитись балетній кар'єрі?

— Це бажання жило в мені ввесь час. Але я відчула його з особливою силою, коли приїхала до Філядельфії і мені довелось вибирати предмет моїх студій. Рішення прийшло швидко, бо вже тоді я була свідома того, що професію вибирається не на один рік, а на все життя. А знала, що тільки тоді зможу бути щаслива, коли виберу танцювальну кар'єру. Вписавшись у Темпл університеті на студії модерного балету, я закінчила їх дипломом маґістра, ще два роки навчаючи там модерних танців. Переїхавши до Вірджінії, у Шенандоа коледжі я вчила танців і була там хореографом. Ще заким у 1980 році я включилася до театру модерних танців Ніколайса, я працювала для Артистичного проєктування у Ню Йорку. Я виступала там у сольових танцювальних концертах як теж була хореографом у Стетен Айленд танцювальному театрі. А відтак уже прийшло моє турне по Европі з теперішньою танцювальною групою, а з ним нові і пребагаті враження. А про сьогодні вже знаєте... — каже вона, пригладжуючи каштанової барви коротко підстрижені кучері.

Ще раз повертаюся до самої суті балету і прошу балерину, щоб вона мені дещо про нього більше пояснила.

У відповідь вона каже: — Наш керівник Ніколайс, як ви вже, певно, про це прочитали у програмці, — майстер абстракту. Покинувши Фройдівські психічні комплекси, що в роках 1930-1940 опанували були балет, А. Ніколайс намагається представити нашим балетом зв'язок з абстрактивним а не емоційним рухом. І в бажанні відобразити стан буття людини на сцені, він нас вчить, щоб ми під час балету не надто звертали увагу на технічне виконання, як це є в клясичному балеті, а радше, щоб ми змагали до того, щоб кожен наш рух, кожен наш крок мали особливу вимову, відображували пережите, передавали його рефлекс...

— Я сама, — продовжує Нуся, — переживаю балет емоційно. Виконування його обдаровує мене цікавими переживаннями, заставляє мене багато передумувати. Та, щоб зрозуміти модерний балет, публіка мусить широко відрити очі, і, перш усього, вона мусить хотіти його зрозуміти.

На хвилину вона замовкає, а згодом з особливою вітальністю починає розгортати пляни їхньої танцювальної групи: — Третього березня ми покидаємо Ню Йорк і виїздимо в одномісячне турне по західніх стейтах Америки — Небраска, Вашінґтон, Каліфорнія, Ореґон, Міссурі та інших. Коли ж повернемося знову до Ню Йорку — в нас з моїм чоловіком три і півмісячні вакації, очевидно, не на те, щоб дармувати, ні. Ми, обоє, задумуємо виступати у сольових концертах модерного танку. Опісля ми знову повертаємося до своєї танцювальної групи — і тоді чекають нас „мандри" по ЗСА і Канаді. — Очі її променіють, а усмішка не покидає її обличчя. Здається, вона вже не тут, а на театральних естрадах світу танцює перед тисячами глядачів у повені різнокольорних світел.

Прощаючись, вона каже: — Ви навіть не знаєте, яка я рада, коли принаймні час від часу зустріну українців і з ними маю нагоду поговорити по-українськи. Це тоді пригадує мені мій рідний дім і затишок в ньому. Сподіваюся, що коли поверну, зможу ще раз побачитися з вами чи з кимось з української громади. Може вам дивно, що я залишилася при своєму давньому дівочому прізвищі — „Мартинюк" але я хочу вам сказати, що це не тільки тому, що воно вже відоме у мистецькому світі, чи у гурті знайомих, але важливіше всього тому, що воно мені миле, бо тісно пов'язане з моїм українським родом, моєю до нього близькістю.

Ще кілька слів, ще помах руки — і Нуся Мартинюк уже знову в оточенні свого артистичного мільє, своїх приятелів і поклонників. Але знайомство з цією талановитою артисткою і українською дівчиною, яка не цурається, не забуває свій рід, вкарбовується особливою дорогоцінністю — вірою в естафету поколінь, яке приходитиме на зміну варти своїм батькам.

Український Музичний Інститут Америки, Інк.
Відділ Нюарк, Н. Дж.

П'ятниця, 27-го лютого 1981 року, год. 7-ма вечора

УМІ

ПІВРІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ

кл. форт.: Д. Каранович, Т. Богданської, М. Мацькевич, О. Кордуби; кл. скрипки: Р. Венке.

Заля УНДому, 140 Проспект Авеню, Ірвінґтон, Н. Дж.

При цій нагоді подаємо список Шановних Жертводавців на потреби УМІ. листа Пані ДЗВІНКИ ЯВНОЇ і НАДІ ЯВОРСЬКОЇ:

по $100 — д-р Р. Кравчук, д-р Л. Явний, Щадниця „Тризуб";
по $50 — д-р С. Ворох, д-р Л. Кузьмак, д-р З. Матківський, д-р Т. Шеґедин;
по $25 — дир. В. Баранецький, д-р Б. Ворох, д-р Л. Голінатий, інж. В. Кух;
по $20 — інж. Р. Галібей, інж. О. Гельбіґ, д-р С. Гук, інж. Д. Кордуба, Панство Саламахи, Сиґіди, Стебельські, п. Віра Яворська;
по $10 — Панство: Богацькі, Голинські, Найдан, Ольшанівські, Стоцько, проф. М. Цяпка, д-р В. Гординський, д-р А. Храпливий і $5 — п. Псюк;
по $15 — інж. М. Семанишин.

Відділ УМІ в Нюарку сердечно дякує Щедрим Жертводавцям.

Свято Незалежности в повіті Нассав

У січні цього року заходами місцевого Відділу УККА в повіті Нассав українська делегація відвідала посадників міст Мінеолі; Ґлен Ков, Гемпстеду і Ойстер Бей.

Посадники цих міст прийняли делегації і підписали проклямації Дня Української Незалежности, а дня 22-го січня на ратушах цих міст були вивішені українські прапори, що повівали поруч американських. Для громади нашого повіту святкування з цієї нагоди відбулися у неділю, 8-го лютого, в Українському Центрі католицької церкви св. Володимира в Гемпстеді.

Відділ УККА Нассав відзначив 63-річницю незалежности і соборности України академією, що розпочалася внесенням прапорів місцевими пластунами, відспіванням українського національного гимну та відчитанням проклямації містоголовою місцевого Відділу УККА інж. Богданом Копистянським, який дальше ведення програми передав Іванові Саранчі.

Мистецьку частину свята розпочала школа гри на бандурах ім. Костя Місевича при 42-му Відділі ООЧСУ в Гемпстеді під мистецьким керівництвом молодого любителя музики інж. Тедора Сенчишина. Молоді бандуристи заграли кілька народних пісень, за що публика нагородила їх рясними оплесками. З доповіддю виступив Корнель Василик — культурно-освітній керівник крайової управи СУМА.

В програмі брали участь учні школи українознавства при церкві св. Володимира, які бездоганно вив'язались зі своїх завдань. Декламували сестрички Стефа і Таня Копистянські „Краю мій рідний" М. Вороного; Адріян Каратницький - вірш О. Олеся „І досі ще", та Мотря Мац, учениця Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької — поему І. Франка „Вічний революціонер". Несподіванкою для присутніх був виступ юного тріо зі школи українознавства - Дануся Качмарчик, Іванка Погорецька, та Людмила Радзюл, яке проспівало пісню про „Січневе Свято", акомпаньювала їм недавно прибула з Польщі Катруся Ординська. Кульмінаційною точкою свята був виступ тріо „Черемшина". Осередку СУМ-А з Ню Йорку. Вперше у нашій громаді виступало це тріо і своїм мелодійним співом полонило серця слухачів. Підакомпаньямент Соні Шерег Галя Блага, Брегіда Заяць і Марійка Кінь виконали шість пісень, з того чотири повстанські. Бурхливими оплесками присутні дякували за добре підібраний репертуар.

Голова Відділу УККА інж. Сергій Небожинський коротко подякував виконавцям за добре виконані точки, а присутнім — за підтримку своєю участю академії.

На закінчення присутні відспівали „Не пора".

Прикрасою сцени зайнявся Ігор Кучмак, який продовжує традицію свого батька св. п. Івана Кучмака, що все своє життя присвятив для України.

Учасник

Ділимося сумною вісткою, що 12-го лютого 1981 року, помер, на 89-му році свого трудолюбивого життя,

інж. економіст бл. п.

МИХАЙЛО ФЕСЕНКО

який походив із старого козацького роду на Полтавщині.

ДРУЖИНА
ДОНЬКИ
ЗЯТІ
та ВНУКИ

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

Інж. МИХАЙЛА ПЛАХТІЯ

І В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ЙОГО ДРУЖИНИ

бл. п.

ВАРВАРИ з ТОМАШІВСЬКИХ ПЛАХТІЙ

ВИЗНАЧНИХ МЕЦЕНАТІВ ФКУ

буде відправлена

БОСТОН: УКЦерква ЦАРЯ ХРИСТА, 2-го березня, 9 рано (понеділок);
НЮ ЙОРК: УКЦерква СВ. ЮРА, 10-го березня, 8 рано (вівторок);
НЮ ЙОРК: УПЦерква ВСІХ СВЯТИХ, (206 Е. 11-та вул.), субота, 7-го березня, 10 рано;
НЮ ЙОРК: КАПЛИЦЯ в шпиталі СВ. ВІНКЕНТІЯ (11-та вул. і 7-ма Авеню), 12-го березня, 12-та вполудне (четвер);
ҐЛЕН КОВ, Н. Й.: КАПЛИЦЯ ОБИТЕЛІ оо. ВАСИЛІЯН, вівторок, 10-го березня, 8-ма рано;
ВОРЕН, Мічіґен: УКЦерква СВ. ЙОСАФАТА, субота, 7-го березня, 8-ма рано.

Молимо Тебе, Всемилостивий Господи: прийми Михайла і Варвару до Твого небесного царства, обдаруй їх вічною радістю та щастям.

РОДИНА І ПРИЯТЕЛІ ПОКІЙНОГО в ДІЯСПОРІ
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ в АМЕРИЦІ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого
СИНА, МУЖА, БАТЬКА І ЗЯТЯ

св. п. проф. д-ра

КОНСТАНТИНА САВЧУКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 8-го березня 1981 р., о год. 10-ій рано, в церкві Чесного Хреста на Асторії, яка міститься на перехресті 30-ої стр. і 31-ої Авеню;

в середу, дня 11-го березня 1981 р., о год. 8:30 рано, в церкві свв. апп. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Крім цього Заупокійні Святі Літургії будуть відправлені

в церкві св. Юра на Манґетені, в церкві Пресвятої Марії в Озон Парку, Н. Й. і в Українській Церкві в Люрді, Франція.

Про молитви за душу Покійного просять:
мати — СОФІЯ
дружина — МАРТА зі сином АДРІЯНОМ
МИРОСЛАВА І ВОЛОДИМИР САВЧАКИ — тесті

Всім Приятелям і Знайомим, які висловили нам свої щирі вислови співчуття і розради, складаємо наші найщиріші подяки.

Церкви — пам'ятники...

(Продовження зі стор. 2)

Европою, Україна мала позицію сильної держави на Сході, яка довго хоронила Захід від монголів, аж поки сама не впала їх жертвою. Не забуваймо отже, нашого славного початку християнства та не жалуймо ані сил, ані коштів, щоб це святкування хрищення вийшло якнайкраще на добро нашого народу та страдальної церкви, а радше обоїх тепер страдальних церков. Не забуваймо що тисячоліття породило традицію!

І коли у виборі самого проєкту, чи самого архітекта, не придержуються української архітектурної традиції, тоді така парохія втрачає моральне право підписуватися під 1000-річчя. Бо як було сказано попередньо, існує лиш одна українська традиційна церковна архітектура, немає якоїсь „уніятської" чи „католицької" архітектури в Україні! Латинізація: усування іконостасів, улаштування образів Хресної дороги, намагання поставити престіл насередині церкви, як навіть, посадження наверху якихось копул, чи бань — така будова не є і не може бути узнана як зразок української церковної архітектури, із захованням традиції Східніх Церков. Ми, українські, архітекти вже раз протестували проти викривлення та спотворювання української архітектури.

(Продовження буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ретроспективна виставка Л. Ґуцалюка

Минає 25 літ відколи Любослав Гуцалюк виступив уперше зі своєю індивідуальною виставкою в галерії Рор Вольмар Матійон у Парижі, події, що її Гуцалюк вважає початком своєї зрілої малярської творчости. На ретроспективній виставці з цієї нагоди виставив він лише олії, всього 48 картин зі своєї приватної колекції. Не було виставлено ані графіки, ані акварель, ані рисунків, ані коляжів з „обже труве". Виставка була зорганізована за роками творчости і давала чудову нагоду оцінки і аналізи творчости цього поважного мистця.

Є мистці, розвій яких іде по прямій лінії, себто, коли мистець не змінює ані стилю ані манери своєї творчости: інших - по лінії ламаній, коли мистець змінює свій стиль, не повертаючись до попереднього. Є й такі, що, „знайшовши себе", розвивають свою творчість по спіралі, себто відхиляються від прямої лінії, шукаючи інших доріг експресії, але, перейшовши колю шукання, все підносяться, керуючись своєю первісною ідеєю, але збагаченою досвідом безперервного шукання нових доріг — чи до ідейних, чи психологічних, чи стилевих, чи технічних. До цієї третьої категорії і належить Гуцалюк.

Після закінчення мистецької Академії Купер Юніон у 1954 році Гуцалюк малював у посткубічному конструктивізмі, течії, що панувала тоді в академії. Але цей стиль був чужий його душі. Зірвання із посткубістичним конструктивізмом прийшло спонтанно в 1958 році, і для самого Гуцалюка це загадка, в який спосіб він „знайшов себе". Попросту намалював „Натюрморт з варениками", композиційно, кольористично, технічно і ідейно цілком відмінний від усього попереднього. Для самого мистця — це найцінніший його твір, бо тут він зірвав цілковито зі всіми сторонніми впливами і так розпочався його т.зв. „сірий" період.

„Сірий" період незвичайно важливий у творчості Гуцалюка. В роках від 1958 до 1964 він переходив колосальний розвій і мутації в композиції, кольориті, техніці, і душевній глибині. В цьому періоді він став досконалим зрілим мистцем, і якщо б він зупинився тут в своєму розвої, його місце в історії українського мистецтва було б запевнене.

Лежить у природі Гуцалюка, що він мусів перейти через імпресіонізм, річ ясна, не як епігон французьких імпресіоністів XIX сторіччя, але імпресіонізм, збагачений надбаннями XX ст. і перетворений його уявою і власною концепцією краси.

Від 1969 до 1971 років переходить Гуцалюк — як це він сам називає, — через „дикий період", в якому намагався мистець погодити і поєднати імпресіонізм з експресіонізмом, але ці експерименти, хоч і виказують пазур мистця, є чужі його душі і непереконливі. Дивно, що, ненавидячи експресіонізм, він хотів надати йому гуманне лице. Але це було клекотінням вулкану перед ерупцією золотого і пов'язаного з ним імаґінарно-фантастичного періоду. З'являються міста у формі хреста, дерева, свічника, міста, літаючі в просторі, пливучі серед безмежних вод. Тут творить Гуцалюк нові оригінальні прийоми композиції і нові еквілібрії кольористичних гармоній.

Після бурхливої подорожі у простори фантазії, Гуцалюк знову приземлився, і останні твори 1980 року, репрезентовані на виставці, можна вважати, вістують новий період ліричної ремінісценції „сивого" періоду з усіма надбаннями всієї його дотеперішньої творчости.

Було б, одначе, помилкою уважати, що вчасні його твори меншої мистецької вартости, вони лише інші.

Гуцалюк малює пережите з пам'яті і старається свої почування і переживання, свої мрії, ідеї і уподобання передати глядачеві, що йому вповні вдається. У його картинах відчувається наглядно, радість, смуток, ностальгію, одчай, розпуку, погорду, внутрішне щастя, біль душі, психічний непокій чи внутрішню боротьбу, а то і суперечні почування. Це все виражає чи то свідомою деформацією лінії, ідіомами неортодоксальної композиції, чи то кольоритом. Він не фотографує природу чи архітектуру, якими захоплюється, але перетворює її яко символ або ідеал своєї уяви. В портреті не шукає фізичної подоби моделі, але вглиблюється в його психе, характер і психічний настрій.

Гуцалюк вишуканий естет, ідеаліст, оптиміст і мрійник. Для нього існує лише краса, яку оспівує. У світі нема бридоти, і Гуцалюк не шукає дешевих ефектів гри на почуваннях страху, відрази чи милосердя. Нужду, біль і понижання він представляє, ніколи, одначе, не забуваючи про людську гідність, честь і надію на краще завтра та про естетику твору.

Як кожний великий мистець, він не вірить в інтелектуальний, софістичний підхід до творчости, бо це провадить до ремесла, а не до надхненого мистецтва вічної краси, натомість він вірить у підсвідому інтуіцію краси, якої не можна передати словами. Гуцалюк малює і творить під впливом мистецької інспірації і почування, а не зимного і вирахованого інтелектуалізму, тому і відкидає як антимистецькі течії оп-арту, чи конструктивного кубізму, як і чужий його душі експресіонізм.

Композиційна рівновага його картин подвигу гідна, не раз клясична, не раз неортодоксійна, залежно від наміреного ефекту чи ідеї, яку він прагне висказати. Використовує графічні есеї композиційної рівноваги Мондріяна і його епігонів, як азбуку і підклад мистецького вислову, та творить нові прийоми композиції, чим доказує, що експерименти абстракціоністів, які вони називали великим новим мистецтвом, це ж не мистецтво само в собі, а лише нова азбука і побудова великого правдивого мистецтва.

Кольорит Гуцалюка опертий у своїй основі, на клясичний тріяді червоного, синього і жовтого, які, одначе, в повному чистому натуженні рідко виступають, лише ламані і їхні похідні, часто до третього, а навіть до четвертого ступеня. Наслідком цього кольор радше пастелевий, ніколи не разить, ніколи не є брутальним, але творить гармінію від сірої тонації до повного насичення. Не раз у сірій гармонії Гуцалюк уживає чисті первісні кольори для підкреслення мотиву чи для ілюзії перспективи. В золотому періоді осягає небувалі ефекти, гармонізуючи нелегкі тонації і комбінації кольорів. Сильний акцент уживає не раз як фокальну точку композиції.

Гуцалюк — майстер клясичної перспективи, але часом уживає двомірність, яку вживали малярі до часів відкриття засад перспективи трьох точок у добі Ренесансу, і яку досі вживають мистці Далекого Сходу (Китай, Японія, Персія тощо). Але двомірність Ґуцалюка інша, модерна, бо він осягає ілюзію глибини картини і віддалі текстурою мазка і переходом від зимних до теплих кольорів, використовуючи надбання пізніших віків.

Малює шпахтлею. У цій техніці він віртуоз. У залежності від тонкости, делікатности, глибини і ширини мазка та його форми, мистець висказує радість весняного дня, носталгію за минулим, сум зимового вечора чи трагізм ночі.

Контрастами світла і тіні виражає свої ідеї пошани до науки чи глибокої віри та підкреслення важливої ролі Церкви.

Ці характерні риси були б спільним знаменником творчости Гуцалюка в усіх його періодах, по яких легко пізнати його твори.

На жаль, точна аналіза виставлених картин і надбань кожного періоду переступає рамки цієї статті.

Іван Заяць

Мальовнича Оселя ім. О.Ольжича

Недавно, під час Різдвяних свят, зустрінувся я з приятелем і по короткій виміні сердечних побажань із нагоди Різдвяних свят і Нового Року, давай він обсипати мене різними запитаннями і заввагами відносно Оселі імени О.Ольжича в Лігайтоні, Па. Найголовніше питання було—чому ми, керівники Оселі, так мало даємо знати про нашу Оселю, а особливо про життя і діяльність на ній? А так багато, і то доброго, без перебільшення можна сказати та написати.

Наприклад: положення оселі серед гір з чаруючою природою, свіжим гірським повітрям, джерельною водою та прекрасною і різноманітною фльорою, зі столітніми дубами, грабами, буками й іншими рослинами. Бо де ж можна знайти так багато прекрасних дерев, що майже сто літ тому були спроваджені з різних сторін світу і творять парк, яким донині, крім нас, ніхто не може почванитися. Ну і серед такого пишного парку знаходяться чудової архітектури палати зі своїми просторими та соняшними кімнатами.

Не дуже далеко знаходяться ще два доми, яких чомусь охристили—Білий дім і Ґенґалівка. Білий дім—це, певно, тому що його знадвору малювали і дальше малюють білою фарбою, а Ґенґалівкою—певно, в пошану проф. Оксани Генґало, яка була від початку до самої смерти керівником дитячих таборів УЗХ та стало мешкала в одній із восьмох кімнат, щоб бути завжди з дітьми, бо декілька з тих кімнат уживалося також для дитячого таборового шпиталика під час побуту дітей на Оселі.

Між тими двома будинками знаходиться бібліотека, якою можуть користуватися таборові діти, як також вакаційники та поселенці. Про цю вартісну бібліотеку досить докладно і цікаво було подано в українській пресі, а Оселя може гордитися такими культурними осягами. Не забудьмо і про розвагові можливості Оселі—чи це тенісові площі, чи басейн або спортові площі—для відбиванки і для кошиківки. Для емеритів має бути відновлена „шовелборд", „горсшугейм" та крокет.

Не треба забувати і про відпочинок та контакт зі світовими новинками з численної української та американської преси.

Звернув мені увагу мій приятель також на те, що ми для родин, які мають дітей, не наголошуємо користі у них у таборах—свіже гірське повітря, кваліфікована опіка, вигідні та приємні кімнати, здорові і смачні харчі. При цьому не треба забувати і про кристалізування релігійної та української душі у дітей нашим духовними отцями у каплиці св. Андрія.

Із згаданих діяльностей та користей на Оселі виглядало б, що більших активностей як для дітей, так і для старших нема. Але так воно не є, бо, починаючи від Дня Пам'яті (Меморіял Дей), майже щосуботи відбуваються на Оселі забави з танцями, на яких грають оркестри Олеся Строцького „Дніпро", Осипа Головацького „Ого" та Богдана Гірняка.

Щосереди відбуваються забави для дітей, а їхній коктейл складається зі „софт дрінк", або „Ширлі Темпл", на закуску ж дають горішки, родзинки, тістечка, а часом, якщо припадають чиїсь ім'янини, то тоді дістають і торт.

Мелодійна музика завжди лунає з їхніх улюблених модерних платівок. На цьому не зупиняється активність таборової дітвори, бо, завдяки дбайливому проводі таборів, майже щотижня діти виступають з якоюсь розваговою програмою—дитячий концерт або театральна постановка. Отже діти мають нагоду вчитися української мови, а через пісні закріплювати український дух, а одночасно уприємити старшій публиці та батькам побут на Оселі. Завдяки подружжю Ґранатів Оселя мала нагоду гостити театральну групу маестра Володимира Шашаровського, хор „Кобзар" під батутою диригентки Р. Герасимович, ну і, як ходять чутки, в цьому році знову задумують запросити ці групи, як також проф. Зою Маркович з її „Соловейками" та танцювальну групу маестра Миколи Бойчука.

Отже, вислухавши таку гарну оцінку про Оселю Ольжича, я заохотився поділитися і з іншими, які не є ще добре обзнайомлені з життям на Оселі ім. О.Ольжича у Лігайтоні. Тому для свого добра та нових поколінь дбайте за нашу Оселю, бо вона наша спільна цінність та гордість.

Ів.Харамбура

Загальні збори метрополітального Відділу УККА в Детройті

Детройт, Мич. (Є.К.) — У суботу, 14-го лютого ц.р., відбулися тут загальні збори метрополітального Відділу УККА зі звичайним порядком нарад. Участь у зборах взяло 56 осіб — делеґатів 35-ох членських організацій і платників національного датку.

Голова Відділу д-р А.Жуковський і його заступник інж.О.Серафин у своїх звітах накреслили у подробицях широкий діяпазон корисної громадської праці, що її виконав Відділ у звітному часі. Велике зацікавлення викликав звіт заступника голови інж.В.Колодчина зі зборів Комітету для правопорядку в УККА, які відбулися 31-го січня ц.р. в Ню Йорку, в яких він взяв участь як представник Метрополітального Відділу в Детройті. Докладно обґрунтований, детальний звіт викликав жваву дискусію численних учасників зборів.

З.Василькевич звітував, що касові обороти Відділу виказують у звітному часі імпозантну суму майже 25,000 дол. Про сотні висланих листів звітував П.Семеґин.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі на пропозицію Номінаційної комісії вибрано нову Управу, яку знов очолив д-р А. Жуковський. Заступниками голови стали: інж.В.Колодчин, редактор часопису „Українські Вісті" проф.М.Смик і З.Василькевич; секретар— С.Зубаль; скарбник— Я.Базюк. Далі вибрано цілий ряд ділових референтів, Контрольну комісії, Товариський суд.

Д-р А.Жуковський і інж. В.Колодчин подали докладні відомості про широко запляновну майбутню діяльність Відділу. Головну увагу звернено на такі ділянки: розбудова і підтримка українського шкільництва в Детройті; виховні організації молоді; опіка над старшими віком громадянами; допомога українським політичним в'язням; влаштування громадських імпрез і національних святкувань; зовнішньо-політична діяльність; придбання власних інформаційних засобів, щоб подавати українській громаді докладні й вчасні повідомлення; розбудова збіркової акції „Громадського датку", без якого ніяка ширша діяльність не є можлива; внутрішньо - організаційні справи; видавнича діяльність тощо.

Після довгої і вичерпної дискусії одноголосно прийнято резолюції, в яких загальні збори заявляють, що Відділ солідаризується з діяльністю Комітету для Правопорядку в УККА, що Відділ уважає Управу того Комітету за свій тимчасовий керівний осередок і що Відділ зголошує свою всебічну моральну і матеріяльну підтримку для діяльности того Комітету.

Загальними зборами проводив інж.О.Серафин.

При каві і солодкому, про які подбали пані Р.Дигдало і Л.Колодчин, учасники загальних зборів ще довго гуторили про актуальні й пекучі проблеми нашої спільноти з ЗСА, а зокрема в Детройті.